En fiskers arbeidsdag

Av Edmund Schilvold

Publisert i Moss Dagblad

En vintermorgen av frost og gull bryter fram over Larkollen. Ved båthavna i Rørvik ligger sjarkene til kais, speiler seg i det blanksvarte vannet og venter på sola som skal lokke menneskene ut av husene. Ute mellom skjærene jager en bitende vestavind bølger inn fra fjorden. Ikke en sjel er å se.

Men fra et vindu lyser det varme. To karer drikker kaffe i et enkelt innredet lokale. Reidar og Thore Øra slår av prat før arbeidsdagen begynner. Journalisten hilses velkommen. Vi sitter et øyeblikk ved bordet før Reidar gjør seg klar til å dra ut. I generasjoner har slekten Øra livnært seg av fiske, får vi vite. Rene dynastiet, fleiper Thore. Men fisket er ikke hva det var. Kanskje vil Reidar og Thore bli husket som noen av de siste yrkesfiskerne i Rygge. I dag er det bare åtte fiskere igjen i Larkollen, og alle er de godt voksne. Reidar er ikke i tvil om hvorfor:

- Den gangen jeg begynte, var det mye mer å hente enn nå. Tidligere var det nok med kanskje tjue garn. Nå bruker de fleste seksti eller åtti. Dessuten har jo fiskeprisene stått nesten stille de siste tjue åra, samtidlig som prisene på diesel har gått rett til værs. Det er vel ingen yrkesgrupper som har dårligere betalt enn oss. I tillegg må vi konkurrere med hobbyfiskere som selger svart i stor stil, sier Reidar alvorlig, og legger til:

- Vi er nok de siste ”mohikanerne”. Det kommer nok ikke så mange etter oss, sier han med et snev av galgenhumor.

Likevel driver han på. Han kunne ikke tenke seg å gjøre noe annet. En gang i sin ungdom prøvde han å jobbe ”på land”. Det gikk bare en stund. Hver gang det var sol og blå himmel, for tankene til sjøen.

- Vi har et fritt yrke, vet du, og det er aldri to dager som er like. Spennende er det òg. Men du må like å være ute, og ikke tenke så mye på hva du tjener, påpeker han.

Sola kaster sine første stråler ned på havna. Det er på tide å kaste loss. Vi klyver ombord i den rimfrosne ”Havsula”, en sjark på tjuefire fot i blått og hvitt. Motoren knurrer seg i gang, vi glir ut fra kaia og setter kurs for sundet mellom Eldøya og Kollen. Sjøen og skjærgården er badet i gulrødt morgenlys, alvoret er borte. Det er ikke mulig å være tung til sinns når en har fjorden og morgenen foran seg.

Sør for Horten venter tre garnlenker på i alt to kilometer. Fisket er bedre på den andre siden, forklarer Reidar. Færre hobbyfiskere, mer torsk. Vi gjør i overkant av seks knop, en times jevn kjøring er så vidt begynt. Bølgene skyller over dekket, men inne i styrhuset er det varmt og tørt. En svak eim av diesel er det eneste som gir grunn til bekymring. Men også Reidar har vært sjøsyk, får vi vite. Heldigvis er det kort vei ut til rekka.

Vi får god tid til å betrakte den moderne teknologien. Selv ikke sjarken til Reidar Øra har sluppet unna GPS-navigasjon, ekkolodd og autopilot. På den ene skjermen flytter kartet seg i takt med båten. På den andre glir sjøbunnen forbi.

Vel utenfor Borre stopper vi bare noen timeter fra fjæresteinene. Reidar går i gang med å dra den første av de tre garnlenkene. Før tok han garna inn for hånd, nå gjøres jobben av en maskin, og godt er det. Hundrevis av meter med nylon skal trekkes inn på dørken.

Så kommer de første fiskene til syne. En torsk på kanskje to kilo, noen skrubbeflyndrer, en liten hvitting. Torsken er fortsatt i live, Reidar drar vekk garnet med vante grep og slipper den ned i en vannfylt kum. Der skal den få gå til turen er over. For Reidar er den langt mer verd som levende enn som død. Levende torsk gir mer enn det dobbelte i kroner enn død når fangsten leveres på fiskemottaket i Engelsviken.

Torsk etter torsk plukkes ut av garnmaskene, det begynner å se bra ut for Reidar. Han må ha minst førti kilo levende torsk, skal han sitte igjen med en akseptabel dagslønn når alle utgifter er trukket ifra. Garnlenke nummer to er imidlertid så godt som tom. Det blir den tredje som redder dagen, han passerer førti kilo med god margin.

Så er det ut med garna igjen, han setter ett ved Åsgårdstrand og to nord for Slagentangen, mater dem ut med hendene. Idet sola nærmer seg åskanten, er han ferdig. Vinden har stilnet, det er nesten havblikk. Vi setter kurs for Østfold, nyter den siste timen av sol før november blir desember. I en stakket stund har vinteren sluppet grepet. Da mørket faller på, er vi igjen tilbake i Larkollen.